

USNESENÍ

Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně, rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 19. prosince 2023 v trestní věci **odsouzeného T.M.**, narozeného XXXXX, trvale bytem XXXXX, **o stížnosti státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Kroměříži**, proti usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 3. 11. 2023, č. j. 9 Nt 2633/2023-12,

takto:

Podle § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu se napadené usnesení zrušuje a Okresnímu soudu v Kroměříži se ukládá, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením bylo Okresním soudem v Kroměříži rozhodnuto tak, že se podle § 363 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen „trestní řád“), za použití § 105 odst. 1 písm. c), d) a e) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „trestní zákoník“), zahlazují odsouzení:
  - rozhodnutím Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 6. 3. 2013, sp. zn. 2 T 216/2012,
  - rozhodnutím Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 7. 11. 2013, sp. zn. 2 T 70/2013,
  - rozhodnutím Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 19. 2. 2014, sp. zn. 3 T 2/2014,
  - rozhodnutím Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 25. 8. 2014, sp. zn. 2 T 52/2014
  - rozhodnutím Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 29. 9. 2014, sp. zn. 3 T 191/2014
  - rozhodnutím Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 15. 6. 2015, sp. zn. 3 T 261/2014.
2. Předmětné usnesení napadl včas podanou stížností v neprospěch odsouzeného státní zástupce. Ve stížnosti namítal, že se neztotožňuje s argumentací okresního soudu k vedení řádného života odsouzeným po zákonem stanovenou dobu, a to jak ve vztahu k době, kterou za rozhodnou považoval okresní soud, tak ve vztahu k době do rozhodnutí okresního soudu o zahlazení. Uvedl, že okresní soud nesprávně vyhodnotil, že odsouzený se i v době pěti let od posledního výkonu trestu odnětí svobody dopustil opakovaně přestupků v oblasti dopravy, veřejného zdraví a majetku, přičemž se dopustil právě i přestupků proti majetku, přestože byl za majetkovou trestnou činnost opakovaně odsouzen. Dále poukazoval na to, že v této době se odsouzený dopustil i přestupku proti majetku, za nějž mu byla příkazem na místě ze dne 9. 11. 2021 uložena pokuta ve výši 3 000 Kč a tento přestupek není v odůvodnění napadeného rozhodnutí ani zmiňován a není zřejmé, jak se s tímto soud vypořádal, když vycházel pouze ze zprávy policie. Usnesení proto považoval v této části za nepřezkoumatelné a již ze shora uvedených důvodů nepovažoval za splněné podmínky pro zahlazení. Současně se neztotožňoval se závěrem soudu, že nelze přihlížet k přestupkům spáchaným po uplynutí rozhodného období pro zahlazení. Zde odkazoval na znění ustanovení § 105 odst. 1 trestního zákoníku, z nějž gramatickým výkladem dovozoval, že *vedením řádného života nepřetržitě po dobu nejméně...* dle textu zákona, je myšlena nejkratší možná doba vedení řádného života a tudíž doba vedení řádného života může být i delší a soud tak musí hodnotit tento stav až v době vlastního rozhodování, nikoliv zpětně k době naplnění podmínek. Zde poukazoval na to, že řízení o zahlazení odsouzení je řízením návrhovým a je na odsouzeném, aby tzv. hlídal

svá práva. Dále v tomto závěru odkazoval na komentářovou literaturu opírající se o konstatnostnost a trvalost vedení řádného života nejméně do doby rozhodnutí o zahlázení s tím, že zákonem stanovená délka doby vedení řádného života je zákonem stanovena jako nejkratší možná a nedílná a pokud i po uplynutí nezbytné doby pro zahlázení odsouzení se odsouzený například dopustí nového trestného činu, za nějž by byl odsouzen, aniž by předtím podal žádost o zahlázení, o níž by bylo rozhodnuto, již následně jeho žádosti o zahlázení nelze vyhovět, neboť nevedl nepřetržitě řádný život do rozhodnutí o zahlázení odsouzení (zde odkazoval na komentáře k trestnímu zákoníku autorů Ščerba Filip a kol., Praha, C.H. BECK, 2022 a komentář autorů Šámal Pavel a kol., 3. vydání, Praha. C.H.BECK 2023). Namítal, že i v této části je napadené usnesení nepřezkoumatelné a se závěrem, že pro vyhovění žádosti o zahlázení odsouzení musí vést odsouzený řádný život nepřetržitě až do rozhodnutí o zahlázení odsouzení namítal, že se měl okresní soud zabývat i přestupky odsouzeného spáchanými po uplynutí rozhodného období pěti let, které konkretizoval. Namítal, že soud si měl vyžádat příslušné přestupkové spisy a posoudit stavy dalších řízení vedených podle zprávy policejního orgánu k odsouzenému, o nichž ani není znám jejich výsledek. Navrhoval proto, aby bylo napadené usnesení posouzeno také jako nezákonné a aby jej proto krajský soud zrušil podle § 149 odst. 1 písm. b) trestního řádu a uložil okresnímu soudu, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

3. Krajský soud přezkoumal z hledisek uvedených v ustanovení § 147 odst. 1 trestního řádu správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a dospěl k závěru, že byť se neztotožnil se všemi argumenty stěžovatele, je stížnost ve svém základu jednoznačně důvodná.
4. *Podle § 105 odst. 1 trestního zákoníku soud zahladí odsouzení, vedl-li odsouzený po výkonu nebo prominutí trestu anebo po promlčení jeho výkonu řádný život nepřetržitě po dobu nejméně*
  - a) *patnácti let, jde-li o odsouzení k výjimečnému trestu,*
  - b) *deseti let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícímu pět let,*
  - c) *pěti let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícímu jeden rok,*
  - d) *tří let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody nepřevyšujícímu jeden rok nebo k trestu vyboštění,*
  - e) *jednoho roku, jde-li o odsouzení k trestu domácího vězení, k trestu propadnutí majetku, k trestu propadnutí věci, k trestu zákaazu pobytu, k trestu zákaazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce nebo k peněžitému trestu za zvlášť závažný zločin.*
5. Primárně musí krajský soud konstatovat, že ze spisového materiálu vyplývá, že okresní soud v rámci svého rozhodování o žádosti odsouzeného o zahlázení jeho odsouzení vycházel pouze z opisu rejstříku trestů odsouzeného, opisu evidence jeho přestupků, zprávy Městského úřadu Holešov o přestupcích (negativní) a zprávy Policie ČR k přestupkovým řízením a šetřením ohledně odsouzeného, přičemž takový rozsah dokazování považuje ve vztahu k předmětné žádosti a k rozhodnutí o zahlázení odsouzení krajský soud za zcela nedostatečný. Okresní soud se totiž nijak neseznámil se spisovými materiály vztahujícími se k odsouzením odsouzeného, jichž by se rozhodnutí o zahlázení měla týkat, nijak neověřil ze spisů správnost zápisu v opisu rejstříku trestů, a to zejména ve vztahu k počátku a běhu zahlazovací doby a jejího plynutí a uplynutí. Zcela zřejmým důsledkem nedůslednosti takového postupu je i rozhodnutí o zahlázení odsouzení ve věci Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 7. 11. 2013, sp. zn. 2 T 70/2013, když takové odsouzení odsouzený nevykazuje ani v opisu rejstříku trestů a podle zjištění krajského soudu se má týkat jiné osoby než odsouzeného.
6. Totéž se ovšem týká i případných protiprávních jednání, kterých se měl nebo mohl odsouzený v rozhodné době dopustit, když dílem sice charakter přestupků zejména v dopravě vyplývá ze zprávy Policie ČR, nutno ovšem uznat důvodnost stížnosti v tom, že i v této zprávě jsou záznamy o dalších prověřovaných přestupcích z rozhodné doby, jejichž výsledek nebyl nijak ověřen

a s nímž tedy nebyl ani okresní soud blíže seznámen. Při zjištění relevantního protiprávního jednání, tedy takového charakteru, že by mohlo dojít k narušení předpokladu vedení řádného života je rozhodný pro případný nový počátek běhu zahlazovací doby okamžik spáchání takového protiprávního jednání, což také vždy zjištěno nebylo. Důvodně také státní zástupce ve stížnosti poukazuje na to, že nejsou ani všechna zjištěná možná protiprávní jednání odsouzeného okresním soudem k otázce vedení řádného života vyhodnocena, přičemž jako relevantní se jeví námitka k přestupku proti majetku evidovanému u Policie ČR, Zlín, ze dne 9. 11. 2021 se sankcí 3 000 Kč, potažmo i ověření data spáchání dalšího majetkového přestupku z opisu z evidence přestupků odsouzeného z roku 2022.

7. Okresní soud proto musí připojit spisy, k nimž se odsouzení, u nichž má být zahlázení posouzeno, vztahují nebo z nich musí alespoň opatřit k tomu rozhodné podklady, z nichž ověří, zda se jedná o odsouzení právě odsouzeného, jaký trest byl odsouzenému uložen, jakého druhu a trvání a zda a kdy byl trest vykonán (popřípadě se na něj hledí, jako by byl vykonán podle § 105 odst. 4 trestního zákoníku). Až z těchto podkladů bude možné ověřit běh doby rozhodné pro zahlázení takových odsouzení, jejich počátek a délku doby zákonem předvídané pro zahlázení. Nutno také doplnit, že v případě upuštění od uložení souhrnného trestu se toto odsouzení zahlazuje podle shodných ustanovení k odsouzení ve vztahu k trestu, vůči němuž bylo upuštěno od uložení souhrnného trestu, tedy i toto odsouzení se zahlazuje, a to se stejnými zákonnými předpoklady jako předchozí odsouzení v souběhu. I o takovém odsouzení je proto nutno ve vztahu k žádosti o zahlázení odsouzení rozhodnout. Stejně tak okresní soud odstraní shora rozvedené nedostatky ohledně ověření stavu a výsledku řízení, která by mohla narušovat hodnocení vedení řádného života odsouzeným, a to připojením přestupkových spisů nebo opatřením relevantních podkladů k datu jejich spáchání, jejich charakteru a případně uložené sankci. Je dosud na okresním soudu vyhodnotit, zda taková zjištěná protiprávní jednání lze posoudit jako jednání již narušující závěr o vedení řádného života odsouzeným, což bude mít v kladném případě dopad na běh doby rozhodné pro zahlázení odsouzení. V tomto smyslu bude úkolem okresního soudu vypořádat se se všemi rozhodnými skutečностями k vedení řádného života odsouzeným a k těmto se vyjádřit, opomenutí některých z nich skutečně zakládá dosavadní nepřezkoumatelnost rozhodnutí.
8. Pojem vedení řádného života není v trestním zákoníku přímo definován, vychází se obecně ze závěru, že odsouzený má dodržovat právní řád, společenské normy, plnit si své zákonné i smluvní povinnosti, nezneužívat práv a mimo jiné se pochopitelně nedopouštět ani protiprávních jednání, přestupků nebo trestných činů. Současně je ovšem dle stížnostního soudu nezbytné přihlížet i při zjištění obecného porušení takových podmínek k povaze a závažnosti konkrétních jednání, která by mohla úvahu o řádnosti života osoby narušovat. Nelze paušálně uzavřít nevedení řádného života pouze na zjištěném porušení právního řádu s odpovědností konkrétní osoby, ale je třeba důkladně hodnotit všechna rozhodná hlediska pro takový závěr, včetně charakteru takového jednání, jeho zásahu vůči společnosti i ve spojení s dalším životem a chováním posuzované osoby, včetně následného přístupu takové osoby k jednáním, která mohla do řádnosti života zasáhnout. Lze dosud v obecném pohledu i přisvědčit okresnímu soudu v tom, že ani každý přestupek není nutno považovat u odsouzeného za okolnost svědčící pro závěr nevedení řádného života v době rozhodné pro zahlázení předmětných odsouzení, vliv může mít jejich opakované spáchání, jejich charakter, závažnost, možný vztah k předmětné trestné činnosti, a i přístup odsouzeného k jejich spáchání a uložené sankci. Krajský soud má i za to, že skutečnost charakteru přestupků spojených s dopravními přestupky nižší závažností, tedy přestupků v podstatě běžných, které nijak nesouvisí s předmětnými odsouzeními, by mohla být i okolností, která při nezjištění porušování jiných pravidel nemusí sama o sobě vést k závěru, že by odsouzený po výkonu trestu nevedl řádný život. Nelze ovšem pouze selektivně vyhodnotit některá zjištěná protiprávní jednání odsouzeného a jiná bez bližšího odůvodnění pominout. Problematiku úvahy řádného života je nutno posuzovat v širších souvislostech závažnosti protiprávního jednání, vzniklých následků, motivu jednání, a i třeba zavinění osoby, což

dosud okresní soud, navíc při absenci opatřených podkladů, neučinil. Až po takovém důkladném posouzení lze s přihlédnutím k zájmům chráněným trestním zákoníkem vyhodnotit, zda doba rozhodná pro zahlázení byla takovým jednáním odsouzeného narušena až do té míry, která by měla důvodně vést k zásahu do života odsouzeného spojenému s rozhodnutím o nevyhovění jeho žádosti.

9. Ve vztahu k námitce státního zástupce vztahující se k běhu doby rozhodné pro zahlázení odsouzení se i přes argumentaci ve stížnosti, ovšem krajský soud ztotožnil s názorem okresního soudu, když má za to, že výklad posuzovaného ustanovení umožňuje učinit i jiný než stěžovatelem preferovaný závěr a jestliže je takový výklad ve prospěch odsouzeného, měl by být jako možný akceptován. Ustanovení § 105 odst. 1 trestního zákoníku uvádí, že *soud zabladí odsouzení, vedl-li odsouzený po výkonu nebo prominutí trestu anebo po promlčení jeho výkonu řádný život nepřetržitě po dobu nejméně patnácti let až jednoho roku podle druhu a délky trestu*. Státní zástupce při odkazu na komentářovou literaturu dospívá k závěru, že z tohoto ustanovení vyplývá, že řádný život musí být odsouzeným veden nejen po dobu rozhodnou pro zahlázení odsouzení v rozsahu „nejméně“, ale i následně, vlastně po celou časově neomezenou dobu až do rozhodnutí soudu o zahlázení a v opačném případě, při porušení podmínky vedení řádného života až po uplynutí doby nutné pro zahlázení odsouzení, dochází k přetržení (novému počátku běhu) doby rozhodné pro zahlázení odsouzení a žádosti o zahlázení odsouzení nelze vyhovět, potažmo by pozitivně mohlo být rozhodnuto k nové žádosti až po novém uplynutí nejméně doby rozhodné pro zahlázení odsouzení počínající od porušení podmínky vedení řádného života. Zde se opírá o citované komentáře k trestnímu zákoníku.
10. V odkazovaném komentáři k § 105 trestnímu zákoníku nakladatelství C.H. BECK, Praha 2022, autor Filip Ščerba a kol., je uvedeno, že *nepřetržitost vedení řádného života spočívá v jeho konstantnosti a trvalosti, nejméně do doby rozhodnutí o zahlázení odsouzení. V opačném případě nevedení řádného života (spáchání trestného činu, přestupku na úseku posuzovaného odsouzení apod.) v průběhu zákonem stanovené doby vede ke jejímu přetržení a počíná běžet od počátku, takže odsouzenému nelze započíst ani část doby, po kterou vedl řádný život. Délka doby je stanovena jako nejkratší možná (vyjma § 105 odst. 3, viz dále) a zároveň jednotná (nedílná). Nelze rozdělit uplynulou dobu do několika dílů tak, aby z ní odsouzený těžil. Pokud se odsouzený po uplynutí nezbytné doby ke zahlázení odsouzení například dopustí nového trestného činu (za nějž bude následně odsouzen), aniž by předtím podal žádost o zahlázení, o níž by bylo rozhodnuto, již následně jeho žádosti o zahlázení odsouzení nelze vyhovět, neboť nevedl nepřetržitě řádný život do rozhodnutí o zahlázení odsouzení*. Na tento komentář pak skutečně dílem odkazuje komentář k Trestnímu zákoníku autorů Šámal, P. a kol., 3. vydání, Praha: C. H. Beck, 2023 s tím závěrem, že *pro zahlázení odsouzení odsouzený musí vést nepřetržitě řádný život až do rozhodnutí o zahlázení odsouzení a odsouzení nelze zabladit i v případě, pokud by před závadným jednáním, aniž by bylo rozhodnuto soudem o zahlázení odsouzení, doba podle § 105 odst. 1 trestního zákoníku již uplynula*.
11. I přes respektování autority autorů citované komentářové literatury má ovšem krajský soud za to, že dané ustanovení lze vykládat, a v praxi také bylo vykládáno, ve prospěch odsouzených i tím způsobem, že pojem nepřetržitosti doby vedení řádného života se vztahuje právě a pouze k době zákonem nejméně předvídané, a jestliže po takto stanovenou dobu vede odsouzený nepřetržitě - bez přerušení (obvykle bez spáchání jiného relevantního protiprávního jednání) řádný život, tak splnil předpoklad doby vedení řádného života předvídaný zákonem pro kladné rozhodnutí o zahlázení odsouzení. Pojem *nepřetržitě* z posuzovaného zákonného ustanovení lze tedy vyložit jako vedení řádného života bez přerušení s tím, že v případě přerušení běží od takového okamžiku doba rozhodná pro zahlázení znovu. Pojem *po dobu nejméně* lze vyložit i tak, že sice může odsouzený vést řádný život i delší než zákonem předvídanou nejkratší dobu, ovšem pro kladné rozhodnutí o

žádosti o zahlázení odsouzení je podstatné, aby řádný život vedl souvisle alespoň po tuto dobu stanovenou zákonem pro zahlázení odsouzení. Tomu může odpovídat i právě odstupňování rozhodných dob podle přísnosti uložené sankce. Předchozí komentářová literatura ostatně také doposud takový výklad umožňovala, a podle krajského soudu i praxe akceptovala. Citací vycházela z toho, že *z § 105 odst. 1 trestního zákoníku vyplývají následující podmínky pro zahlázení odsouzení výrokem soudu a to a) trest, jehož se týká takové odsouzení, byl vykonán, prominut nebo jeho výkon byl promlčen, b) uplynula stanovená doba podle druhu a výměry uloženého trestu a c) odsouzený v této době nepřetržitě vedl řádný život. K přerušení doby vedení řádného života potřebné pro zahlázení dojde zpravidla tehdy, když odsouzený spáchá nový trestný čin, nemusí však vůbec jít o jednání trestné. Přerušení doby vedení řádného života potřebné pro zahlázení má za následek, že předchozí doba ztrácí z hlediska § 105 odst. 1 trestního zákoníku svůj význam a musí proběhnout celá znovu* (Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012).

12. V situaci, když by bylo vycházeno z toho, že pro kladné rozhodnutí o zahlázení odsouzení není rozhodná jen doba specifikovaná v ustanovení § 105 odst. 1 trestního zákoníku, ale doba až do rozhodnutí soudu o zahlázení, která může být i mnohonásobně delší, by docházelo výkladově k situacím, že by bylo pro rozhodnutí o zahlázení odsouzení rozhodné, kdy odsouzený takovou žádost podá a popřípadě i kdy o ní vůbec soud rozhodne, a i v případě odsouzených, kteří by po nejméně stanovenou dobu vedli řádný život a s výrazným časovým odstupem od uplynutí nejméně stanovené doby by podmínku vedení řádného života porušili, by toto mělo vliv na negativní rozhodnutí o takové žádosti, přestože by dlouhodobě před tím podmínky pro zahlázení odsouzení splňovali. Rozhodnutí o zahlázení odsouzení pak může mít řadu dopadů na život odsouzených z trestně-právního hlediska, tak ve vztahu k jejich běžnému životu a i v tomto smyslu má krajský soud za to, že jestliže odsouzený v jednom okamžiku podmínky pro zahlázení odsouzení splnil, neměl by mu být tento benefit s časovým odstupem odepřen pouze z toho důvodu, že nepodal svou žádost o zahlázení dříve nebo že o ní soud nerozhodl, a to i přesto, že poté (po uplynutí doby stanovené v § 105 odst. 1 trestního zákoníku) by již podmínku vedení řádného života třeba porušil. Takový výklad by ostatně znamenal, že při žádosti o zahlázení více (nebo i všech) odsouzení odsouzeného, jak tomu bývá v praxi obvyklé, by nemohlo dojít ke kladnému rozhodnutí o zahlázení odsouzení u žádného z předchozích odsouzení (třeba i těch, od jejichž výkonu uplynula vedením řádného života mnohonásobně delší doba než předvídaná zákonem), jestliže by odsouzený v době aktuální pro rozhodnutí o žádosti o zahlázení spáchal například nový trestný čin. Krajský soud má za to, že v praxi ovšem dochází běžně k případům, kdy při hromadné žádosti o zahlázení odsouzení jsou starší odsouzení, u nichž v mezidobí zákonem stanovená doba uplynula, zahlazována, a ve vztahu k novějším, u nichž lhůta dosud neuplynula, žádosti odsouzených není vyhověno. Krajský soud má tedy za to, že „vedení řádného života nepřetržitě po dobu nejméně“ může být vyloženo i tak, že nepřetržitost se vztahuje právě jen k době, kterou je třeba jako nejkratší splnit (nejméně), aby žádosti mohlo být vyhověno a ve prospěch odsouzených, i z principu právní jistoty a předvídatelnosti rozhodnutí, není nutné takový výklad posuzovaných zákonných ustanovení jiným výkladem v neprospěch odsouzených narušovat. Situace, že by odsouzený například s předpoklady zahlázení odsouzení podle § 105 odst. 1 písm. e) trestního zákoníku, tedy dobou stanovenou pro zahlázení odsouzení nejméně jednoho roku, požádal o zahlázení odsouzení třeba po uplynutí desetinásobku takové doby a jeho žádosti by nebylo možno vyhovět, neboť by se aktuálně dopustil jiného protiprávního jednání, se nejví krajskému soudu ve vztahu k zohledňování účinků předchozího odsouzení ani spravedlivá. To i ve vztahu k tomu, že by se ani s takovým časovým odstupem nemohl domoci účinků zahlázení ve smyslu § 106 trestního zákoníku, tedy že by se na něj ve vztahu k tomuto odsouzení hledělo jako by nebyl odsouzen (tzv. fikce neodsouzení) a v jiných případech by následně takové odsouzení mohlo mít recidivní dopady a podobně.
13. S ohledem na shora uvedené skutečnosti, dospěl stížnostní soud k závěru, že stížnost je důvodná, a proto bylo napadené usnesení zrušeno a okresnímu soudu bylo uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Zlín 19. prosince 2023

Mgr. Radana Macháňová Laštůvková v. r.
předsedkyně senátu

Vypracoval:
Mgr. Vít Krchňáček
soudce